

אוניברסיטת בר-אילן
המחלקה למדעי המדינה

71-104-01/02 מבוא ליחסים בינלאומיים - תשס"ז

קורס חובה שנתי, ב.א.

מרצה: ד"ר מירב משאלי-רם

שעות קבלה: יום א' 12:00-13:00

מדעי-המדינה, קומה ג' חדר 2

מתרגלים: אייל ברנדייס, יוסי כהן, רוני גז-לנגרמן

תיאור ומטרות הקורס

הקורס יעסוק במגוון סוגי האינטראקציה בין שחקנים שונים במערכת הבינלאומית, בנושאים שונים, במישור הגלובלי והאזורי. מבט על אירועים מההיסטוריה הבינלאומית יסייע להבנת תהליכים בפוליטיקה העולמית ויבהיר את הקשר שלהם לאירועים מרכזיים בראשית המאה ה-21. הקורס נועד להקנות לסטודנט את מושגי היסוד בתיאוריה של היחסים הבינלאומיים, תוך יישום והדגמת הרלוונטיות של כלי הניתוח להבנת המציאות הפוליטית הבינלאומית.

דרישות הקורס

- א. בנוסף להרצאה השבועית, הסטודנטים ישתתפו בתרגיל שבועי של שעה (הנוכחות בתרגילים חובה. מקסימום היעדרויות: 3 פגישות בסמסטר).
- ב. הסטודנטים יגישו עבודה בכתב במהלך השנה כתנאי לזכאות לגשת לבחינת סוף השנה.
- ג. הסטודנטים חייבים לקרוא את החומר הביבליוגרפי לקראת כל תרגול ולהגיש בחנים, בהתאם להנחיות המתרגלים. רשימת הקריאה היא חובה.

הרכב הציון

- א. הציון הנדרש כדי לעבור את הקורס הוא לפחות 60, הן בעבודה בכתב והן בבחינה.
- ב. המשקל בציון הסופי: בחינת סוף השנה 50%
עבודה בכתב 35-40%
השתתפות פעילה בתרגיל, קריאה ובחנים 10-15%

נושאי השיעורים ורשימת הקריאה

מבוא – התפתחות החקירה התיאורטית של היחסים הבינלאומיים

1. קגלי צ', י. ויטקופף (2002), "התפתחות החקירה התיאורטית", הפוליטיקה העולמית: מגמות ותמורות, ת"א: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 24-39.
שמור מדעי המדינה לפי קגל.פו (535703)

מעמדה של מדינת הלאום בפוליטיקה העולמית

2. מושגי יסוד ביחסים בינלאומיים – ת"א: האוניברסיטה הפתוחה - יחידה 6, עמ' 22-3; 39-59.
שמור מדעי המדינה לפי אונ.מש (66801)

ארגונים בינלאומיים ושחקנים לא מדינתיים בפוליטיקה העולמית

3. Mansbach, R.W., Ferguson, Y.H., Lampert, D.E., (1976) The Web of World Politics: Nonstate Actors In the Global System. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, pp. 32-45.
שמור מדעי המדינה לפי MAN (107119) וגם תדפיס (146726) 3846

4. קגלי צ', י. ויטקופף (2002), "ארגונים בין-ממשלתיים עולמיים ואזוריים", הפוליטיקה העולמית: מגמות ותמורות, ת"א: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 159-180.
שמור מדעי המדינה לפי קגל.פו (535703)

עוצמה בפוליטיקה העולמית

5. מורגנטאו, ה. (1968), פוליטיקה בין האומות, ת"א: יחדיו, 139-189.
שמור מדעי המדינה לפי מור.פו (138174) וגם תדפיס (347374) 5324

6. Nye, J.S. (1990), "The Changing Nature of World Power", Political Science Quarterly, 105 (2): 177-192.

כתב עת באולם 4 וגם תדפיס 140 (165531)

7. צבאג, ש. (1997), "עוצמה ביחסים הבינלאומיים", בתוך: מושגי יסוד ביחסים בינלאומיים, תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 97-113.
שמור מדעי המדינה לפי צבאג (355084)

אינטרסים בפוליטיקה העולמית

8. Robinson, T., (1967) "National Interests", in Rosenau, J.N., (ed.) International Politics and Foreign Policy, New York: Free Press, pp. 182-190.

שמור מדעי המדינה לפי INT (2967) וגם תדפיס 1541 (195349)

9. Neuchterlein, D. (1979). "The Concept of National Interest: New Approaches," Orbis, 23, pp. 73-92.

כתב עת באולם 4 וגם תדפיס 1725 (225669)

מערכות בינלאומיות

10. קפלן, מ., (1978) "מערכות בינלאומיות", בתוך: גלבו, א., (עורך) יחסים בינלאומיים, תל-אביב: עם עובד, עמ' 37-55.

שמור מדעי המדינה לפי יחס. בי (110204) וגם תדפיס 5320 (347315)

11. הלר, מ., (2004), "המערכת בצילה של היפר-מעצמה", בתוך: שי פלדמן ומשה גרונדמן (עורכים) לאחר המלחמה בעיראק. ת"א: מרכז יפה למחקרים אסטרטגיים, ע"מ 22-13.

שמור מדעי המדינה לפי לאחר. המ (576541)

תהליכי קבלת החלטות

12. אליסון, ג., (1978), "דגמים מושגיים ומשבר הטילים בקובה", בגלבו – מקראה, עמ' 99-130.

שמור מדעי המדינה לפי יחס. בי (110204) וגם תדפיס 5321 (1070112)

תהליכי קבלת החלטות - האדם כמחליט

13. בן-מאיר, י. (1987), קבלת החלטות בסוגיות הבטחון הלאומי: ההיבט הישראלי. ת"א: הוצאת הקיבוץ המאוחד, המרכז למחקרים אסטרטגיים ע"ש יפה, אוניברסיטת ת"א, עמ' 43-31.

שמור מדעי המדינה לפי בן-מאיר קב (65180)

תבנית לחקר מדיניות חוץ

14. בריצ'ר, מ., ב. שטיינברג, וג. שטיין, (1978), "תבנית לחקר מדיניות חוץ", בתוך: גלבו, א., (עורך) יחסים בינלאומיים, תל-אביב: עם עובד, עמ' 131-146.

שמור מדעי המדינה לפי יחס. בי (110204)

סכסוכים ומשברים בינלאומיים

15. קגלי צ', י. ויטקופף (2002), "סכסוכים מזוינים בין מדינות ובתוכן", הפוליטיקה העולמית: מגמות ותמורות, ת"א: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 417-377.

שמור מדעי המדינה לפי קגל.פו (535703)

16. הרמן, צ.פ., (1978) "משברים בינלאומיים", בתוך: גלבו, א., (עורך) יחסים בינלאומיים, תל-אביב: עם עובד, עמ' 212-228.

שמור מדעי המדינה לפי יחס. בי (110204)

אמצעי מדיניות חוץ: דיפלומטיה

17. סופר, ש., (1996), "הדיפלומטיה ביחסים הבינלאומיים", בתוך: מושגי יסוד ביחסים בינלאומיים, תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 68-16.

שמור מדעי המדינה לפי סופ.די (336064) וגם שמור מדעי המדינה לפי אונ.מש (66801)

תעמולה

18. Holsti, K.J., (1988) International Politics: A Framework for Analysis, London: Prentice-Hall, ch. 8, pp. 190-214.

שמור מדעי המדינה לפי HOL (104883) וגם תדפיס 1543 (195370)

כלכלה ופוליטיקה בינלאומית

19. קגלי צ'י, י. ויטקופף (2002), "גלובליזציה והשפעת היעלמים של גבולות", הפוליטיקה העולמית: מגמות ותמורות, ת"א: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 265-299.
שמור מדעי המדינה לפי קגל.פו (535703)

אמצעים אלימים: מלחמה כמכשיר מדיני

20. הרכבי, י., (1990) מלחמה ואסטרטגיה, תל-אביב: עם עובד, עמ' 42-21; 134-117; 528-505.
שמור מדעי המדינה לפי הרב.מל (139320)

21. שוייצר, י., (2004), "המערכה כנגד הטרור הבינלאומי", בתוך: שי פלדמן ומשה גרונדמן (עורכים) לאחר המלחמה בעיראק. ת"א: מרכז יפה למחקרים אסטרטגיים, ע"מ 59-68.
שמור מדעי המדינה לפי לאחר.המ (576541)

סוגי מלחמות: היבטים קובנציונליים ובלתי-קובנציונליים

22. הרכבי, י., (1990), מלחמה ואסטרטגיה, תל-אביב: עם עובד, עמ' 406-383.
שמור מדעי המדינה לפי הרב.מל (139320)

23. שטיינברג, ג., (1997), "אסטרטגיה של נשק לא-קובנציונלי", בתוך: מושגי יסוד ביחסים בינלאומיים, תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 78-46.
שמור מדעי המדינה לפי אונ.מש (66801)

פני הזירה הבינ"ל לאן?

24. Huntington, S., (1993), "The Clash of Civilizations", Foreign Affairs 72, 3: 22-49.

Journal וגם תדפיס 4415 (255841) (עברית, אנגלית)

25. קס, א., (2004), "ההשלכות המדיניות של המלחמה בעיראק", בתוך: שי פלדמן ומשה גרונדמן (עורכים) לאחר המלחמה בעיראק. ת"א: מרכז יפה למחקרים אסטרטגיים, ע"מ 117-130.
שמור מדעי המדינה לפי לאחר.המ (576541)

הנחיות לתרגילים

הסטודנטים יגישו עבודה בכתב במהלך הקורס. מטרת העבודה – סיכום פרקים נבחרים מהחומר הנלמד ע"י יישום החומר התיאורטי על אירועים נבחרים ביחב"ל. הסטודנטים יתבקשו להציג מושגים תיאורטיים מרכזיים וליישם אותם על אירועים שיקבעו ע"י המרצה. היקף העבודה – בין 10-12 ע"מ. הנחיות מפורטות לגבי מבנה העבודה ודרישותיה יינתנו בתרגילים.
בנוסף, הסטודנטים יגישו בחנים במהלך השנה, על בסיס חומר הקריאה, ע"פ הנחיות ושאלות שיקבלו מהמתרגלים.